

Versenyképesség és finanszírozás

**Az agrárszektor mekkora szerepet tölt be a nemzetgazdaságban?
A közeljövőben milyen kihívásokkal kell szembenéznie és hogyan javítható versenyképessége? Melyek az agrárfinanszírozás jellemzői és főbb folyamatai? Milyen eszközök állnak rendelkezésre a szektor finanszírozásának segítésére, jövedelemstabilitásának erősítésére? Ezekről beszélgettünk Feldman Zsolttal az Agrárminisztérium mezőgazdaságért felelős államtitkárával.**

Hogyan ítéli meg az agrárium teljesítményét a nemzetgazdaságban?

Az Agrárminisztérium komplexen tekint az agrárágazatra. A mezőgazdaság nem elválasztható a kapcsolódó területektől, az inputjait szállító és outputjait fogadó gazdasági területekkel, így például az erdőgazdálkodással, az élelmiszer-feldolgozással, az élelmiszerkereskedelemmel, szoros szimbiózisban tevékenykedik. Az élelmiszer-gazdaság biztosítja a különféle élelmiszerek előállítását, hozzájárul a vidéki életminőség és munkahelyek fenntartásához. A mezőgazdaság 2018-ban is folytatta növekedését, kibocsátásának volumene 3 százalékkal nőtt, és meghaladta a 2700 milliárd forintot. Érdemes kiemelni, hogy az állattenyésztés esetében is széles bázisú volt a növekedés, valamennyi fontosabb állatfaj termelése felülmúlta az előző évi értéket. A gazdálkodók jövedelemtermelő képessége is javult. Az agrárszektor jelentős kiviteli többlete alapvető szerepet játszik a teljes külkereskedelmi többlet kialakulásában.

Milyen kihívásokkal kell szembenézni az előttünk álló években?

Az egyik kihívás, a természeti és biológiai kiterettségből fakadó - más ágazatokat nem terhelő - kockázatokkal hozható összefüggésbe. Például 2017-ben a madárinfluenzával kellett megküzdenünk, 2018 során a sertéspestis miatt merültek fel újabb problémák.

Ugyanakkor az időjárási hatások is sokszor okoznak kellemetlen meglepetéseket. A globális klímaváltozási folyamatokkal összefüggésben, 2018 volt az eddig mért legmelegebb év Magyarországon, amely jelzi, hogy hosszabb távon is az alkalmazkodást megalapozó lépésekre lesz szükség a gazdálkodásban, például öntözésfejlesztés, új fajták rendszerbe állítására.

Az előttünk álló évek másik jelentős kihívása a Közös Agrárpolitikában (KAP), illetve annak finanszírozási rendszerében és alkalmazásában 2020 után bekövetkező változásokhoz kapcsolható. Ez már most erősen foglalkoztatja a gazdálkodókat és az agrárfinanszírozásban résztvevőket: az agrárágazat banki hitelezése és a támogatási struktúrája ugyanis ezer szállal összekapcsolódó komplex rendszert alkot.

A KAP kulcsfontosságú a mezőgazdaság finanszírozásában és működtetésében. Az a fő kihívás, hogy az uniós szándék szerint a jövedelemelőtérítő támogatásoknak erősebben kell kötődniük a környezet- és klímavédelemhez, de egyúttal azonban csökkentenie kell az agrárbüdzsét. Ez a tagállamok nagy része számára nem elfogadható, mert a gazdálkodóknak mérséklődő források mellett keményedő feltételeknek kellene megfelelniük, ami versenyképességi hátrányt okozhat az uniós, illetve a harmadik piacokon is. Várhatóan 2019-ben dől majd el, hogy miként alakul a támogatási rendszer végleges formája. Mindent egybe vetve, most úgy látszik, hogy az uniós támogatások változásának mértéke lesz

„komoly technológia-fejlesztésre és teljesítménynövekedésre lehet számítani az élelmiszer-gazdaságban”
Feldman Zsolt

2

a fő kérdés, alapvető törés nem várható, a különféle támogatási eszközök alkalmazása folytatható lesz.

Milyen feladataink vannak az ágazat versenyképességének erősítése érdekében?

A 2019-es esztendő az építkezés éve lesz az agrárágazatban. A Vidékfejlesztési Programban (VP) megítélt kb. 1300 milliárd forint támogatás csaknem fele, 620 milliárd forint beruházási célokra szolgál. A fejlesztések zömében már megkezdődtek, egy részük pedig a közeljövőben befejeződik. Ezzel együtt, még akadnak nyitott VP beruházási pályázatok, így például az élelmiszer-feldolgozás, a vízgazdálkodás, az energiafelhasználás korszerűsítése területén. Ugyanakkor a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) révén is lehetőség van élelmiszeripari beruházásokra. A közelmúltban pedig kormányhatározat született az öntözési infrastruktúra fejlesztéséről, amely 170 milliárd forintos nemzeti forrás biztosításával 10 év alatt valósulhat meg. Mindez azt jelenti, hogy az előttünk álló időszakban komoly technológia-fejlesztésre és teljesítménynövekedésre lehet számítani az élelmiszer-gazdaságban, amely természetesen a versenyképességet is növeli. Ez utóbbi szempontjából kiemelt feladat a digitalizáció erősítése, olyan megoldások kellene, amelyek a legkisebb gazdálkodó számára is értelmezhetők, alkalmazhatók. A versenyképesség erősítésének feltétele az igazodás a folyamatosan változó piaci körülményekhez, a költséghatékonyság, a fenntartható gazdálkodás biztosítása, amelyet az innovációs tevékenység alapozhat meg. Egyfajta munkamegosztás lehet a gazdálkodók között: a legnagyobb vállalkozásokra hárul az innovációs feladatok oroszlánrésze, a közepes és nagyobb vállalkozóknak alapvetően a versenyképesség javítására, míg a kisebb vállalkozásoknak a munkahelyek hatékony megőrzésére kell törekedniük. Mindhárom szerep betöltése döntő jelentőségű, és feltétele, hogy valamennyi gazdálkodó számára biztosítani kell a szükséges tudás elérhetőségét.

Hogyan ítéli meg az agrárfinanszírozás helyzetét?

A mezőgazdaság finanszírozásának sajátosságai jól ismertek: magas a tőke- és forgóeszközigény, amelyet a gazdálkodók nem kis részben hitelből finanszíroznak; a beruházások nagy része külső forrást igényel; a termelési ciklus hosszú, a gazdálkodás eredményessége függ a biológiai-természeti folyamatoktól, az időjárási hatásoktól. A hozamok, az árak és a jövedelmek évről évre kisebb-nagyobb kilengést mutathatnak. Az aránylag jelentős tőkeigény mellett alacsony a termelés jövedelmezősége, a tőkemegtérülés lassú, az agrártermelésbe való belépés korlátja viszont magas. Sok gazdaság korlátozott hitelfedezettel rendelkezik. Ezzel együtt a mezőgazdaság hitelállománya 2018-ban növekedett. Az elmúlt években a hitelezésben megnőtt az egyéni gazdaságok részesedése. A hitelfinanszírozási lehetőség ágazatonként eltérő, a banki kölcsönök mintegy fele a növénytermesztéshez, kb. 30 százaléka az állattenyésztéshez és kb. 6 százaléka a kertészeti tevékenységhez kapcsolódik. A hosszabb megtérülésű

ágazatok hitelezésében tehát akadnak még tartalékok. Összességében a mezőgazdaság vonzó partner a bankok számára, a hitel portfólió évek óta kedvező képet mutat, a bedőlt hitelek hányada 2 százalék körüli. Az élelmiszeripari hitelállomány is növekvő tendenciát mutat, amit a hazai vásárlóerő és a feldolgozott élelmiszer eladások bővülése mellett a vállalati fejlesztések fokozatos bővülése magyaráz.

Milyen eszközökkel tudja az agrárkormányzat előmozdítani az agrárium finanszírozását?

Az agrárszektor finanszírozásában alapvető segítő jelenti, hogy a kormányzat hatékonyan működteti a támogatási rendszert, az uniós és a nemzeti források jó ütemben és hatásosan kerülnek felhasználásra. A közvetlen jövedelempótló támogatások, úgy mint alap, zöldítés, termeléshez között, fiatal gazda, vagy kisgazda átalány támogatások kifizetése kiszámítható és folyamatos. Bizonyos piaci hitelekhez kamat- és kezességi díjtámogatást nyújtunk. Ezen a téren kimagasló az Agrár Széchenyi Kártya szerepe, amely az egyéni gazdaságok forgóeszközhitelének jelentős részét finanszírozza. Ha egyes szektorok súlyos váratlan nehézséggel kerülnek szembe (például jégkár, sertéspestis) 100 százalékos kamat- és kezességi díjtámogatást kaphatnak, amely lehetővé teszi likviditásuk megőrzését és termelési ciklusuk újraindítását. Az agrártárca a bankrendszerrel is együttműködik, s különféle kedvezményes pénzügyi konstrukciók kidolgozásában és működtetésében is részt vesz.

Mit tesznek a gazdálkodók jövedelemstabilitásának erősítésére?

A már említett közvetlen támogatásoknak jelentős jövedelemstabilizáló hatásuk van, akárcsak az elsősorban az állattenyésztés számára folyósított nemzeti támogatásoknak. A hitelekhez kapcsolódó kamat- és kezességi díjtámogatási elemek is betöltenek ilyen szerepet. Említést kell még tenni a többpílléres mezőgazdasági kockázatkezelési rendszerről. Ennek egyik eleme az agrár-kárenyhítési rendszer. További elemei a VP-ben jelennek meg, úgymint a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási pályázat és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó időjárási kockázatok (eső, jégeső) megelőzését és mérséklését szolgáló egyedi termelői beruházásokat támogató pályázat.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalása milyen szerepet tölt be, illetve fog betölteni az agrárfinanszírozásban?

A kezességvállalás lényege, hogy a megfelelő banki biztosítékokkal csak részben, vagy esetleg nem rendelkező életképes vállalkozások is hitelhez jussanak. Ezt a szerepét az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány eredményesen tölti be. Közel húszezer darab élő kezességvállalással rendelkezik, vagyis az agrárágazat számos szereplőjének nyújt segítséget finanszírozási problémáik megoldásában. A kezességgel biztosított hitelállomány 320 milliárd forintot is meghaladta, ez a teljes agrárhitel-állománnyal összevetve is komoly alapítványi jelenlétet mutat.

3

A kormányzati törekvésekkel egybeesik, hogy az alapítvány a jövőben is „kedvezőbb” hitelkörnyezetbe, finanszírozáshoz juttassa a vállalkozásokat. Még fontosabb, hogy esetleg bizonytalanabb és kedvezőtlenebb időszakokban is segíteni tudja a banki finanszírozást. Így például további szerepet

vállaljon abban, hogy a mikro és kisvállalkozások, őstermelők hitelhez jussanak; a beruházási mérettől függetlenül nőjön a fejlesztésekhez kapcsolódó kezesség; a vis major támogatási eszközöknél közreműködjön a nehéz helyzetben levő gazdálkodók megsegítésében.

Kamat- és költségmentes hitel az AVHGA kezességvállalásával

Az egyes kedvezőtlen piaci helyzettel érintett agrár-gazdasági szakágazatok részére az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) konstrukciók keretében nyújtott mezőgazdasági csekély összegű támogatásról szóló 37/2018. (XII. 10.) AM rendelet alapján kiemelt támogatásban részesülhetnek a fás szárú növénykultúrák (alma, kajszibarack, meggy, őszibarack, borszőlő, csemegeszőlő stb.) termesztésével, illetve a sertés-tenyésztéssel foglalkozó gazdálkodók, a 2019. január 1. és 2019. december 31. között hatályba lépett Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitelükhöz kapcsolódóan. A vállalkozások hitelhez jutását minden esetben az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kifizető kezességvállalása segíti.

A fás szárú növénykultúrák esetében a kedvező időjárás következtében kialakult rekordtermés, illetve a konkurens európai országok kiemelkedő termés mennyisége miatt bekövetkezett nagymértékű piaci árcsökkenés indokolja az intézkedést. A sertés-tenyésztés esetében pedig a 2016-2017-es

kedvezőtlen piaci helyzetből fakadó jövedelemkiesés elhúzódó hatása, valamint az afrikai sertéspestis miatt bekövetkező exportpiac vesztes tette szükségessé a kiemelt támogatást. Így az érintett gazdálkodók 100 százalékos mértékű kamat-, kezességi díj- és kezelési költségtámogatáshoz juthatnak hozzá a hitel teljes futamidejére, továbbá a hitel felvételével, fenntartásával kapcsolatos egyéb költségekre is 100 százalékos mértékű támogatásban részesülhetnek. A kamat-, kezességi díj- és kezelési költség támogatás fás szárú gyümölcsök esetében hektáronként legfeljebb egymillió forint összegű, sertéstartók esetében állategységenként legfeljebb 500 000 forint összegű hitelkerethez vehető igénybe. E támogatások a hitel igény benyújtásával automatikusan megkaphatók, míg az egyéb költségekre vonatkozó támogatás igényléséhez külön támogatási kérelmet kell benyújtania a Kincstárhoz. A támogatás mezőgazdasági csekély összegű támogatásnak minősül.

A vízgazdálkodás fejlesztésének támogatása

A Vidékfejlesztési Programban 2019-ben is pályázható „A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése” című kiírás. A támogatási konstrukció célja a mezőgazdasági termelés biztonsága, fenntartható gazdálkodás előmozdítása, a takarékos öntözési technológiák elterjesztése, a felszíni és felszín alatti vízkészlet jó állapotba hozásához, illetve a jó állapotának megőrzéséhez szükséges fejlesztések támogatása. A mintegy 49,5 milliárd forintos összegből az alábbi tevékenységek támogathatók:

- öntözőberendezések vízellátását biztosító vízvisszatartás létesítmények építése;
- természetes vízszűrőmezők kialakítása;
- meglévő berendezések hatékonyságának javítása;
- meliorált mezőgazdasági utak kialakítása;
- új öntözőberendezések beszerzése;
- öntözőberendezések energiafelhasználási hatékonyságának javítása.

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege a mezőgazdasági termelők egyéni projektje esetén maximum egymillió forint, kollektív projektje esetén pedig maximum kétmillió forint lehet. Egy gazdálkodó több támogatási kérelmet is benyújthat, de egy pályázati szakaszban csak egyet. Az elnyert támogatás együttes összege pedig nem haladhatja meg az igényelhető vissza nem térítendő támogatási összeg maximális értékét. A támogatás legmagasabb mértéke a közép-magyarországi régióban megvalósuló fejlesztésnél az összes elszámolható költség 40, más régiókban 50 százalékponttal megemelt támogatási hányad jár. A kollektív módon végrehajtott projektek is 10 százalékponttal megemelt támogatási hányadra jogosultak. Jelenleg a 2019. április 1-jéig benyújtott pályázatok kerülnek együttes elbírálásra.

Egyéni vállalkozó – közösségi ember

Lovászpataona egykoron a növénynemesítés egyik központja volt, több növényfajta őrzi a „lovászpataoni” nevet. Az elmúlt idők folyamán mind a nemesítő munka, mind a mezőgazdasági termelés vesztett a jelentőségéből. A faluban csak néhány gazdálkodó családot találunk, hiszen erőteljesen érződik Győr és Pápa munkaerő elszívó ereje. Tóth Szabolcs fiatalember létére helyben találta meg a számítását, egyéni vállalkozóként gazdálkodik.

Arról, hogy mi terelte ebbe az irányba, a következőket mondta Tóth Szabolcs.

Nem volt kétséges, hogy gazdálkodni fogok, hiszen szabályosan belenőttem a mezőgazdaságba. Bár az édesapám tehergépkocsi vezetőként dolgozott a TSZ-ben, sőt a bányánál is, de mindig volt háztáji gazdaságunk, mindig tartottunk állatokat. Édesanyám itthon varrónőként dolgozott, de ha eljött az ideje, felállt a varrógép mögül és megetette a malacokat. Mi, gyerekek ebben nőttünk föl. Az öcsém is, én is dolgoztunk a kertben, az állatok körül. Ezért mondhatom, hogy „belenőtünk” a gazdálkodásba, és nem utolsó sor-

ban mindig igyekeztünk meglátni a lehetőségeket. Édesapám vállalkozó szellemű ember volt: eladtuk a Zasztava gépkocsinkat, az árából varrógépeket vetünk, bedolgozóként varrtuk a ruhákat, mert az akkor jó kereseti lehetőség volt, s ennek a bevételéből kezdtünk el földeket vásárolni. Kis területek voltak ezek. Jellemzően egy T4K kistraktorral és egy kis Rába traktorral műveltük meg a földet, majd jóval később egy támogatási program keretében tudtunk vásárolni egy MTZ traktort. Később, 2000 táján, amikor csődbe ment a helyi TSZ, jelentős földterület szabadult fel. Mivel a szüleimet jól ismerték a faluban, sok emberrel volt kapcsolatuk korábban is, tudták, hogy tisztességes emberek, ezért az idősebbek nekünk adták bérbe, majd később tulajdonba a földjeiket. Minden kárpótlás, kivásárlás nélkül, apránként sikerült 300 hektár körüli területet összegyűjteni, majd egy gépműhelyt építeni. 2005-ben vettünk egy John Deere traktort; innen

számíthatjuk azt a fejlődést, ami már egy komolyabb családi gazdaságot alapozott meg.

Hogyan alakult ki a saját gazdálkodása?

Egyéni vállalkozóként viszem a gazdaságomat. Összesen 240 hektáron gazdálkodom, aminek a fele saját terület, másik fele bérelt és állami terület. Fő termények az őszi búza, a kukorica, a napraforgó, és mivel az itteni földek kevésbé alkalmasak a termesztésére, kisebb területen repce. Elképzeléseimben a gazdasághoz mindenképpen hozzátartozik az állattenyésztés is. Nem véletlen, hogy évek óta azt tervezem, hogy egy korszerű állattartó telepet létesítek. Először mangalicatartással foglalkoztam. 2010-ben a fiatal gazda pályázaton nyertem támogatást mangalicatartásra. Az évek során látnom kellett, hogy egyrészt hosszú a termelési ciklus, sok idő telik el addig, míg vágóállatként értékesíthetem a mangalicákat, másrészt eléggé korlátozott a piaca. Elsősorban annak jó a mangalicatartás, aki jelentős méretű gyenge minőségű, bokros területekkel rendelkezik, ahová kihelyezi az állatokat, s azok két év alatt jórészt a természetben, nagyobb befektetés nélkül megnőnek. Ezért nem a sertéstartás irányába igyekeztem fejleszteni az állattenyésztést, hanem olyan ágazatot kerestem, ahol a rövidebb termelési ciklusok következtében gyorsabban megfordul a pénz. Úgy döntöttem, hogy újabb beruházásokkal a baromfitartás felé fordulok.

Hogyan valósult meg az új beruházás?

2011-ben egy tojótelep építését terveztük, amit később módosítottunk; most egy broiler telepet építünk. Úgy láttuk, hogy a vágócsirkénél talán kisebb a kockázat, mint a tojástermelésnél. Egy harmincezer tojótelepen naponta legkevesebb huszonötezer tojást termelnénk, amely akkora mennyiség, amit közvetlenül a környéken nem lehet értékesíteni. Ha viszont csatlakozunk egy termelői csoporthoz, az árat illetően kiszolgáltatottak vagyunk, és ez fontos tényező, hiszen a tojás ára igen gyorsan változik. Abban az időben még az önköltséget sem fedezte a felvásárolt tojás ára. A termelést viszont nem lehet szabályozni, hiszen a tojótyúkokat tartani kell, akármennyit adnak a tojásért, nem lehet egyik hétről a másikra kitaraktatni az istállókat. Ahogy számoltuk, sokszor kellett volna forgóeszköz hitelt felvenni. Ezeket a kényszereket végiggondolva szüle-

tett meg a döntés a brojlercsirke nevelő telep mellett. Az előbbi tényezőket figyelembe véve, jóval kisebb a kockázat, mert egy termelési ciklus 42 nap, utána kitaraktatjuk az istállót, ha gond van az árakkal, dönthetünk akár úgy is, hogy a következő turnust nem telepítünk. Persze erre csak a legvégső esetben kerülhet sor. A másik szempont a biztos piac. A közelben lévő Gallus Kft. a naposcsibétől a kész brojlercsirke felvásárlásáig integrálja a termelést: ő adja a naposcsibét, a takarmányt, szaktanácsot, gyógyszert, a célcsoporthoz tartozó sárvári vágóhíd pedig garantálja a felvásárlást. Összességében úgy látom, hogy a tojással időnként nagyot lehet nyerni, de nagyot is lehet bukni. A brojlercsirke-nevelés kisebb kockázattal jár és biztos a folyamatos – jóllehet – szerényebb nyereség. Nagy vonzerő, hogy a Gallus csoport is növekedni akar, egyfolytában keresik az alapanyag termelés növelésének lehetőségét. Külön előny a számunkra, hogy az enyém egy modern telep lesz, mert jellemzően a régebbi telepek feltöltöttségi szintje magasabb, ami rontja a brojlercsirkék felvásárlási minőségét. A korszerű telepekről kikerülő csirke – azon túl, hogy kevesebb önköltséggel állítható elő – magasabb minőséget képvisel.

Milyen az új beruházás pénzügyi háttere?

A harmincezer brojlere nevelésére alkalmas istálló építéséhez a támogatást a Vidékfejlesztési Program keretein belül az „Baromfitartó telepek korszerűsítése” címmel kiírt pályázaton nyertük el. Jelenleg is folyik az építkezés, várhatóan a nyáron kezdetük meg a termelést. Az önrészt az MKB Bank hitele biztosítja, amely mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége áll.

Fiatal vállalkozóról lévén szó, természetes, hogy hosszabb távon tervez. Hogyan képzei el a vállalkozás távolabbi jövőjét?

A gazdaság területének kialakításánál arra törekedtünk, hogy a további növekedésre is legyen mód, ami további telep építését is jelentheti, különösen, ha lesz majd ilyen célú támogatás. Hosszú távú tervként az is megfogalmazódott, hogy esetleg a saját feldolgozás irányába mozduljunk el. Ha beletanulunk, akár egy kisebb vágóhidat is építhetünk, s eljuthatunk a saját márkás termékek piacra juttatásáig. Lehetőséget látok arra, hogy a Gallus-szal olyan szerződést kössünk, amely szerint a termelés egy bizonyos százalékát nem

adjuk le; másnak értékesítem, esetleg majd mi dolgozzuk fel. Ez persze még a nagyon távoli jövőt jelenti, hiszen egy ilyen tevékenységet lassan lehet kiépíteni, nem beszélve a piacról.

A vállalkozás és a család mellett a falu gondjainak egy részét is magára vállalta. Mi motiválta ebben a döntésében?

Vállalkozóként is egy közösségben élek. Számomra fontos, hogy a település és a lakosság is boldoguljon. Talán ezt is mérlegelték az emberek, amikor önkormányzati képviselővé, majd alpolgármesterré választottak. Vallom, hogy az önkormányzati munkában is fontos elem a gazdasági tevékenység. Segítenünk kell a településen élő emberek megélhetését is. Korábban az önkormányzat földjeit bérbe adták, vagy nem egy táblát ingyen használtak. Most az önkormányzat művelésbe vette, segítettem megszervezni a termelést, hogy a közmunkások ne csak füvet nyírjanak, vagy árkot tisztítsanak, hanem értékteremtő munkában vegyenek részt. Az önkormányzat szervezésében 12 hektáron takarmánynövényeket, 4 hektáron zöldségeket termelnek. Ehhez építettünk egy kis feldolgozó üzemet, ahol savanyúságot és konzerveket állítunk elő, e mellett van egy gombatermelő pincénk is. Ahogy a közmunkások elkezdtek dolgozni, s látták a munkájuk eredményét, megérezték az értékteremtő munka ízét, ami bizony – közismert tulajdonság – tartást is ad az embereknek. Ma már másképp szemléljük a világot, mint korábban, s a munka világát sem látják elérhetetlennek. Tagja vagyok a fiatal gazdák szövetségének, az AGRYA-nak is. Néhány éve szerveztük a „Vesd be magad!” mozgalmat, amely vetőmag akcióval elsősorban az iskolásokat célozta meg. Nálunk is nagy sikere volt. Az első két évet mi támogattuk. Olyan embereket láttunk el ásóval, akik korábban soha nem dolgoztak a kertjükben. Láttam, hogyan örült az ember az első paradicsomnak, amit ő termelt. A gyereke már tudni fogja, hogy hol, hogyan terem a paradicsom és remélem igénye is lesz rá, hogy maga állítsa elő, hiszen mi is a szüleinktől tanultuk a gazdálkodást.

„Az önrészt az MKB Bank hitele biztosítja, amely mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége áll.”
Tóth Szabolcs

Középpontban az öntözésfejlesztés

A 2017 végén megjelent, az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról szóló kormányhatározat előírta többek közt az öntözési kataszter készítését. Az ennek nyomán elkészített vízigény felmérés alapján a gazdálkodók közel 300 ezer hektár öntözésére foglalmaztak meg új igényt. Ezt követően 2018 őszén látott napvilágot a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztésről szóló kormányhatározat, amely a 2020-2030 közötti időszakra évi 17 milliárd forintos keretet jelölt meg öntözésfejlesztési célokra. A szóban forgó nemzeti forrás elsősorban a vízkeresleti oldal fejlesztését biztosítja: egyfelől közel száz beruházás előirányzásával, másfelől további fejlesztési feladatok meghatározásával.

Az öntözésfejlesztés kiemelt agrárpolitikai kezelését jelzi, hogy 2019 elején megjelent az öntözési célt szolgáló feladatok és fejlesztések végrehajtásához szükséges többletforrást biztosító kormányhatározat. Egyrészt félmilliárd forint forrás áll rendelkezésre az öntözési ügynökség létrehozására, illetve az ügynökség és az önkéntes termelői öntözési közösségek működését segítő szakmai koncepció megalkotására. Másrészt, csaknem 34 milliárd forint jut az országos rendszer eredményes működését támogató infrastrukturális-, eszköz- és humánerőforrás-hiány megszüntetésére, 600 millió forintból pedig az állami főműveket és a mezőgazdasági földterületek közötti helyi érdekeltségű közcélú vízellátási-műveket mérik fel. Harmadrészt, mintegy 300 millió forint forrás jut egy öntözésfejlesztési bemutató gazdaság és képzési központ kialakítási lehetőségének megvizsgálására. Az előbbi feladatok megoldása a tervek szerint ebben az évben megtörténik.

Az energiahatékonyság javításának támogatása

A Vidékfejlesztési Program energiafelhasználás ésszerűsítését szolgáló pályázati kiírásának első szakaszában közel 130 támogatási kérelem részesült kedvező elbírálásban, és így mintegy 7 milliárd forint támogatás megítéléséről született döntés. A nyertes pályázók (mezőgazdasági üzemek, illetve élelmiszeripari kisvállalkozások) az innovatív és környezetbarát energiahatékonyság javítását szolgáló – elsősorban megújuló energia felhasználására támaszkodó – fejlesztések megvalósítására használhatják fel a jóváhagyott támogatási összeget. Az energiahatékonysági pályázat keretében még további több milliárd forint áll a későbbiekben pályázók rendelkezésére.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások folyósítása

A 2017. évinél 110 milliárd forinttal nagyobb összegű agrár- és vidékfejlesztési támogatás kifizetését teljesítette a Magyar Államkincstár 2018-ban. Az év végéig mintegy 192 ezer gazdálkodó több mint 200 jogcímen 661 milliárd forintot meghaladó támogatást kapott. Közvetlen támogatásokra 405 milliárd forintot, piaci és nemzeti támogatásokra több mint 80 milliárd forintot utalt el a Kincstár. A Vidékfejlesztési Program keretében összesen csaknem 176 milliárd forint kifizetése történt meg, ebből több mint 68 milliárd forint a beruházási pályázatokhoz kapcsolódott. 2019-ben is folytatódik a támogatások folyósítása, többek között az egységes területalapú támogatás, illetve a zöldítés támogatás kifizetésével, valamint számos közvetlen a termeléshez kötött támogatás részfizetését is megindítja a Magyar Államkincstár. A Vidékfejlesztési Programban a támogatói döntések jelentős hányada 2017-ben és 2018-ban megszületett, így 2019-ben számos projekt megvalósítása nagymértékben előre fog haladni, illetve várhatóan le fog zárulni.

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis- és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő számára nyújt készfizető kezességet, melyet az alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói

- Hitelképesség növelése
- Hitelhez jutási feltételek javítása
- Pénzügyi életképesség biztosítása

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Garancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói

- Kezességvállalás mértéke: maximum 80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díjakat az alapítvány Üzletszabályzatának Hirdetménye tartalmazza

1054 Budapest
Bajcsy-Zsilinszky út 42-46,
1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760
Telefax: (36 1) 373 8465
E-mail: konzultacio@avhga.hu
Honlap: www.avhga.hu

A Vidékfejlesztési Program beruházási pályázatai

Energhatékonyági pályázat

A támogatási konstrukció a mezőgazdasági termelők és feldolgozó üzemek gazdaságosabb energiafelhasználást lehetővé tevő beruházásokat segíti. A következő fejlesztések támogatására van mód:

- Meglévő főliaházak, növényházak, hűtőházak utólagos külső hőszigetelése, külső nyílászáró-cseréje, korszerűsítése, fűtési, hűtési és használati melegvíz rendszereinek modernizálása, világítási rendszereinek átalakítása, megújuló energiaforrását biztosító technológiák telepítése.
- Állattartó gazdaságok épületenergetikai, épületgépészeti és energiaellátási korszerűsítése, felújítása, a megújuló energia hasznosítását biztosító technológiák alkalmazása.
- Élelmiszeripari és borászati feldolgozáshoz kapcsolódó energiahatékonyság javító projektek megvalósítása, megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása.

Az elnyerhető vissza nem térítendő támogatás egyéni pályázat esetén maximum 500 millió, kollektív pályázat esetén maximum egymilliárd forint lehet. A támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség 50, a közép-magyarországi régióban pedig a 40 százaléka. Legközelebb a 2019. február 19-ig beadott pályázatok elbírálására kerül sor.

Szőlőültetvény-telepítési pályázat

A borvidéki településeken támogatható a gazdálkodók új borszőlőültetvény telepítése, amelynek része az ültetvény művelésmódjának megfelelő támrendszer kialakítása is. Egyéni projekt esetén maximum 75, kollektív projekt esetén legfeljebb 150 millió forint vissza nem térítendő támogatás igényelhető. Az összes elszámolható költséghez képest a támogatás maximális mértéke általában 50, a közép-magyarországi régióban 40 százalékos lehet. A csoportos, illetve a fiatal mezőgazdasági termelők fejlesztései 10-10 százalékpontos többlettámogatásban részesülhetnek. A pályázatok beadásának következő szakaszhatára: 2019. március 18.

Élelmiszer-feldolgozási és a borászati beruházási pályázat

A „Mezőgazdasági termékek értéknövelése a feldolgozásban” című pályázati felhívás teljes támogatási összege 50 milliárd forint. Az egyik támogatási célterület – 40 milliárd forintos keretösszeggel – az élelmiszer-feldolgozó üzemek fejlesztése. A támogatható tevékenységek: a termeléshez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása, illetve a feldolgozó tevékenységet szolgáló épületek, építmények kivitelezése. A másik támogatási célterület – 10 milliárd forintos támogatási keretösszeggel – a borászati üzemek fejlesztése. A támogatható tevékenységek: a szőlőfeldolgozáshoz, mustkezeléshez, bor-, pezsgő-, illetve habzó bor készí-

téséhez, bor-, pezsgő-, illetve habzó bor kezeléséhez, tárolásához, érleléséhez és kiszerezéséhez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek és kapacitások kialakítása, illetve a borászati tevékenységhez kapcsolódó épületek, építmények kivitelezése. Mindkét célterületen lehetőség van az energiafelhasználás csökkentésére irányuló, valamint megújuló energiaforrást hasznosító fejlesztések támogatására.

A vissza nem térítendő támogatás mértéke mindkét célterületen a teljes elszámolható költség legfeljebb 50, a közép-magyarországi régióban legfeljebb 40 százaléka lehet. Az első célterületen egyéni beruházás esetén maximum 500 millió, kollektív beruházás esetén legfeljebb másfél milliárd forint támogatás nyerhető el. A második célterületen egyéni beruházás esetén maximum 200, kollektív beruházás esetén legfeljebb 500 millió forint lehet a támogatás. A pályázatok benyújtására legközelebb 2019. január 30-ig, majd 2019. március 4-ig van lehetőség.

Újabb támogatási döntések a Vidékfejlesztési Programban

A Vidékfejlesztési Program keretében, több pályázati konstrukcióhoz kapcsolódva, összesen 11 milliárd forint összegű támogatásról született döntés 2018 decemberében, amely hozzávetőlegesen 700 gazdálkodó fejlesztéseit segíti.

Mintegy kétmilliárd forint támogatás szolgálja az élelmiszeripari fejlesztések megvalósítását, illetve további kétmilliárd forint az ültetvénytelepítést. A kisüzemek fejlesztését több mint egymilliárd forint támogatás segíti, az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó beruházásokat pedig közel egymilliárd forint. A tanyák infrastrukturális ellátottságának javításához csaknem 800 millió forint támogatás járul hozzá. A szolidáris gazdálkodás és a közösség által támogatott mezőgazdaság megvalósítása, valamint a rövid ellátási láncok, helyi piacok kialakítása, fejlesztése kiírásokban 750 millió forint támogatási forrás került megítélésre. Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzését mintegy 180 millió forinttal támogatják. Az év végén megítélt forrásokból jutott még az állattartóknak, valamint a külterületi közutak fejlesztésére, a településképet meghatározó épületek rekonstrukciójára is. Az Irányító Hatóság szóban forgó döntésével együtt a VP-ben vállalt támogatási kötelezettség meghaladta a teljes támogatási keret 100 százalékát. Ez azt jelenti, hogy a VP meghirdetése óta összesen 175 ezer kérelem támogatásáról született döntés, több mint 1300 milliárd forint értékben.

Változó pályázati közbeszerzési szabályok

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2018. évi LXXXIII. törvény 2018. november 29-én hatályba lépett módosítása mentesíti a közbeszerzési eljárás lefolytatási kötelezettségük alól azokat a vidékfejlesztési pályázatokon nyertes gazdálkodókat, amelyek

- szolgáltatás megrendelés vagy árubeszerzés esetén az adott beszerzésre irányadó uniós közbeszerzési értékhatárt (mintegy 68 millió forintot), illetve
- építési beruházás esetén háromszázmillió forintot

meg nem haladó mértékben nyertek el támogatást.

A módosítás alapján az építési beruházás és az árubeszerzés-szolgáltatás nem számítandó egybe, külön-külön kell vizsgálni a vissza nem térítendő támogatás mértékét és az értékhatárt. Azok a gazdálkodók is mentesülhetnek a közbeszerzési kötelezettség alól,

akik már rendelkeznek hatályos támogatói okirattal, amennyiben a közbeszerzési eljárás lefolytatását még nem kezdték meg, vagy a közbeszerzésekről szóló törvény lehetővé teszi számukra a visszalépést. A közbeszerzési szabályok szóban forgó kedvező módosítása jelentős mértékben felgyorsíthatja a Vidékfejlesztési Program nyertes pályázatainak megvalósítását, finanszírozási megoldásainak kidolgozását. A vidékfejlesztési beruházások véghezvitelét és működtetését biztosító hitelfelvétel is gyorsabb, rugalmasabb és hatásosabb lehet a kapcsolódó alapítványi kezességvállalásnak köszönhetően.

Ugyanis az AVHGA kedvezményes kezessége révén kevesebb fedezettel, vagy akár tárgyi fedezet nélkül, egyúttal kedvezőbb feltételekkel juthatnak finanszírozáshoz a cégek, azaz nagyobb hitelösszeghez, alacsonyabb kamathoz, hosszabb futamidőhöz is hozzásegítheti őket az intézményi kezesség.

A Vidékfejlesztési Program aktuális pályázati kiírásai

- Kertészet korszerűsítése - ültetvénytelepítés támogatására öntözés kialakításának lehetőségével
- Gyógynövény termesztés
- A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése
- Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése
- Éghajlatváltozáshoz kapcsolódó és időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházások támogatása
- Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás
- Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése
- Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése
- Innovációs operatív csoportok létrehozása és az innovatív projekt megvalósításához szükséges beruházás támogatása
- Együttműködések támogatása a REL és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért
- Termelői csoportok és szervezetek létrehozása
- Védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának ex situ vagy in vitro megőrzése, továbbá a genetikai beszűkülést megelőző tanácsadói tevékenységek támogatása
- Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- A fenntarthatóságot célzó tájgazdálkodás, terület- és tájhasználat váltás együttműködései
- Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései
- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- Erdősítés támogatása
- Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- Egyedi szennyvízkezelés

GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felelős kiadó: dr. Herczegh András | Szerkesztőségi titkár: Babka Henriett | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | Telefon: (1) 373 8453 | Fax: (1) 373 8455
Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Ipress Center Central Europe Zrt. 2600, Vác Nádas utca 8., felelős vezető: Borbás Gábor